

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

**Номер 4
2007**

За редакцією Петра Кононенка

КИЇВ – 2007

У К Р А І Н О З Н А В С Т В О

Номер 4
2007

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – Науково-
дослідний інститут
українознавства
Міністерства освіти і
науки України

The founder is the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute of the
Ministry of Education and
Science of Ukraine

Видає Науково-дослідний
інститут українознавства
(раз на три місяці)

Published once in three
months by the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute

Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО,
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

The chief editor
Petro KONONENKO,
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

Заступник головного
редактора Тарас КОНО-
НЕНКО, заступник дирек-
тора Інституту з наукової
роботи, доцент, кандидат
філософських наук

Assistant of the chief edi-
tor Taras KONONENKO,
deputy director of Institute
on scientific work, candydat
nauk, dotsent

Відповідальний секретар Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

Бандура Г.Г., Бугров В.А., Дяків Р.С., Лукашенко В.В.,
Наливайко С.І., Придатко Т.О., Ренке Т. Л.,
Солдатенко В.М., Сніжко В.В., Токар Л.К., Фі-
гурний Ю.С., Шкрібляк П.В., Ярошинський О.Б.

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано Вченою радою Науково-дослідного
інституту українознавства Міністерства освіти і
науки України (протокол №34 від 10.12.2007 р.)

Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України

м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 494-13-30

www.rius.kiev.ua

e-mail: journal@rius.kiev.ua

Електронне наукове фахове видання
“Українознавство” відповідно до рішення Вченої ради
(протокол № 10 від 31.10.05) щодо поширення
журналу в мережі Інтернет розповсюджується за
адресою <http://www.ualogos.kiev.ua>

©Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України, 2007

КОНОНЕНКО П. П. – голова колегії
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баранівський В.Ф., доктор філософських наук,
професор
Бевз Т.А., доктор історичних наук
Бичко І.В., доктор філософських наук, професор
Болюбаш Я.Я., доцент, директор Департаменту
вищої освіти МОН України
Ворончук І.О., кандидат історичних наук
Гуржій А.М., доктор технічних наук, професор,
академік АПН
Денисенко А.В., кандидат історичних наук
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних
наук, професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, про-
фесор
Жебровський Б.М., кандидат педагогічних наук
Ідзьо В.С., доктор історичних наук, академік
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Качкан В.Т., доктор філологічних наук
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Колодний А.М., доктор філософських наук,
професор
Кононенко Т.П., кандидат філософських наук
Кожоляк Г.К., доктор історичних наук
Коротя-Ковальська В.П., народна артистка України
Коцур В.П., доктор історичних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Мокренко А.Ю., професор національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, про-
фесор
Недюха М.П., доктор філософських наук,
професор
Николаєнко С.М., кандидат педагогічних наук
Паращенко Л.І., кандидат педагогічних наук
Погрібний А.Г., доктор філологічних наук, професор
Погребенник В.Ф., доктор філологічних наук,
професор
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Сазоненко Г.С., кандидат педагогічних наук
Свіженко В.О., доктор біологічних наук
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Толстоухов А.В., доктор філософських наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук
Яцків Я.С., доктор фізико-математичних наук,
професор, академік НАН України

*Редакція залишає за собою право на мовности-
лістичне редагування рукописів і передруків відпо-
відно до норм чинного Правопису, яке не змінює
позиції автора. Наукові статті в галузі історичних
наук зараховуються як фахові згідно з постановою
Президії ВАК від 10.12.2003 року № 2-05/10, нау-
кові статті в галузі філософських наук зараховують-
ся як фахові згідно з постановою Президії ВАК від
8.06.2005 року № 4-05/5*

*Автор несе відповідальність за фактичний вик-
лад матеріалу*

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П. Українознавець Іван Огієнко – з когорти Атлантів.....	8
Кононенко П. Вибух болю, іронії, гніву.....	13
Кононенко П. Коли серце мудре, а розум добрий... 18	

II МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС “УКРАЇНСЬКА ОСВІТА У СВІТОВОМУ ПРОСТОРИ”

Кононенко П., Кононенко Т. Підсумки та перспективи першого (2006) і другого (2007) міжнародних конгресів “Українська освіта у світовому часопросторі”...22	
Доповідь Кононенка П.	37
Доповідь Кононенка Т.	45
Доповідь Лукашенка В.	49
Доповідь Дроздович Н.	54
Доповідь Місталь О.	56
Доповідь Лебединської Т.	58
Доповідь Ахмедова Н.	60
Доповідь Безнищенко О.	62
Доповідь Курінного О.	64
Марковська А. II Міжнародний конгрес. Освітнє експозе...69	
Пасемко І. Конгрес II: українська освіта у світовому часопросторі.....	71
Пропозиції від секції № 1.....	73
Пропозиції від секції № 2.....	74
Пропозиції від секції № 3.....	76
Пропозиції від секції № 4.....	80
Пропозиції від секції № 5.....	82
Пропозиції від секції № 6.....	83
Пропозиції від секції № 7.....	84
Пропозиції від секції № 8.....	85
Пропозиції від секції № 9.....	86
Пропозиції від секції № 10.....	87
Пропозиції від секції № 11.....	88

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Пономаренко А. “Не міряйте безмірного безкраїм...” (Життєвий вибір Світлани Єрмоленко).....	96
Ренке Т. Світлана Єрмоленко – мовознавець і українознавець.....	101
Амирэдживи Н. Открытие Института украинистики при Тбилиском государственном университете.....	104

Розділ II ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Богуцький Ю. Зміст культурогенезу: системно-функціональний підхід до структурування знань... 106	
Таровська О. Про результати опитування викладачів ЗНЗ щодо впливу стилю і методів управління освітою на вирішення завдань української освіти... 109	
Прокопов Д. Новочасна модель “природи розуму” та її методологічний потенціал в аналізі пізнавального процесу.....	112
Петькун С. Дослідження питань розвитку української мови у науковому доробку А.Ю.Кримського.... 117	

Розділ III ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Бевз Т. Формування національної свідомості українця (На прикладі становлення світогляду Н. Григорієва)... 122	
--	--

Тетерина-Блохин Д. Українознавча наукова діяльність Ю.Бойка-Блохина в Людвіг-Максиміліанс Університеті (До 5-річчя з дня смерті професора).....	130
Фігурний Ю. Борці за незалежність України. До 65-річчя від дня офіційного утворення Української Повстанської Армії (УПА).....	139
Фігурний Ю. Державотворча діяльність Пилипа Орлика в українознавчому вимірі (До 335-річчя від дня народження та 265-ліття з дня смерті).....	143
Мельник А. Класична соціально-філософська думка про закономірності й цілі історії.....	148
Фігурний Ю. Роман Шухевич – визначний український державний, військовий і політичний діяч.....	152

Розділ IV ОСВІТА

Завгородній Ю. Деякі роздуми з приводу концепції та методології української системи національного виховання й освіти.....	154
Денисенко В. Проблеми релігійної освіти в Україні (За матеріалами релігійної періодики XIX ст.).....	156
Хоменко О. До питання про методологічні засади формування державних стандартів та програм для середньої школи (з особливою увагою до специфіки викладання предмета “українська література”).....	160
Касян Л., Семенюченко О. Дошкільна освіта в українській державі мовою базових документів (аналіз, висновки, пропозиції).....	166
Житарюк І. Освіта як ресурс розвитку.....	171
Чернілевський Д. Гуманітарна освіта в умовах глобалізації.....	177
Лавренчук І. Аналіз сприйняття підлітками природних елементів: психоестетичний та екологічний аспекти.....	180
Найденко Л. Виховання дітей українського походження в умовах подвійного іншомовного оточення. Проблеми і досягнення.....	189
Козлов А. Програма “Державного іспиту з українознавства”.....	190
Януш Я. Українська мова в системі національної освіти в Україні і за її межами.....	194
Приходько Т. Історичні передумови формування кафедри ветеринарної паразитології у Харківському ветеринарному інституті (1924 – 1931).....	198

Розділ V МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Шляхова В. Дидактичні можливості альтернативних підручників з рідної мови для 5 класу.....	204
Коць Т. Національно-мовне виховання в родині і школі.....	208
Сіверко І. “...З нього, слова, усе починалося...” (Феномен поезії Михайла Брайтчевського).....	212
Кравченко О. Мовна стійкість сучасної молоді....	216
Цимбалюк В. До проблеми походження української мови.....	220
Мачай Т., Лазарева Л. Роль української мови за професійним спрямуванням у фаховому становленні спеціаліста.....	222
Карабулатова И. К проблеме украинских онимов за пределами Украины: новый украинский пласт в ономастических субпространствах.....	225

Розділ VI УКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА

Дончик В. То хто ж реанімує ідеологізацію?.....	228
--	-----

Сікорський П. Ініціативи Львівського крайового товариства “Рідна школа” щодо реформування української освіти.....234

Розділ VII УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Малина В. Stavros як моральна сила, явлена у красі.....238

Гоцалюк А. Специфіка духовної культури Гуцульщини в українській історіографії.....247

Горенко Л. Українознавча методологія та проблеми дослідження етнокультурознавства.....251

Розділ VIII УКРАЇНА – ЕТНОС

Шостак М. Кость Гуслистий та Микола Петровський про становлення Київської Русі як “спільний початковий період” в історії українців, росіян та білорусів....258

Лебедева О. Концепція етногенезу українців у монографії В.Д.Барана і Я.В. Барана “Походження українського народу”.....262

Фігурний Ю., Висовень О. Вагомий здобуток українознавчої думки.....264

Розділ IX УКРАЇНА І СВІТ

Ключковська І., Галько О. Освіта українського зарубіжжя. Сучасний стан та перспективи266

Філіпенко А. Міжнародна торгівля Київської Русі...271

Дякова О. Початок організованого життя українських іммігрантів у Австралії, роль церкви у формуванні національно свідомої спільноти.....275

Бережна Т. Наші в Італії: людські долі.....281

Зелер Г.-Й. Європа зазнає поразки? Пропозиція щодо ступеневого плану інтеграції.....285

Кротенко И. Очерк Константинэ Гамсахурдиа “Гоголь” (Писатель о писателе).....287

Чолану Л. Терни на шляхах відродження.....291

Івашина Н. Ференц Ліст і Україна.....293

Івашина Н. Вшанування пам’яті Олега Кандиби-Ольжича в Нью-Йорку.....294

Розділ X ПРЕЗЕНТАЦІЇ, РЕЦЕНЗІЇ

Вшанування пам’яті жертв і постраждалих від голодомору в Україні у 1932–1933 роках 296

Пасемко І. Часопростори української освіти.....298

Фігурний Ю. Він дружив з мудрістю (До першої роковини від дня смерті Володимира Шевченка)...301

Єржабкова Б. Невтомна натхненниця жіночого руху (Рецензія другої частини хрестоматійної трилогії “Софія Русова: з маловідомого і невідомого” – Частина 2. “Сеньйорка українського жіноцтва...”)...304

Клапчук С. Унікальне дослідження з українознавства...307

Ткаченко В. “Місто на березі вічності” (Річка Володимир “Київ – другий Єрусалим” (З історії політичної думки та ідеології середньовічної Русі).....309

Пасемко І. Франкові Нагуевичі гаряче приймали учасників всеукраїнського літературно-мистецького свята “Я син народа, що вгору йде”.....313

Кравченко О. Презентація монографії С.Я.Єрмоленко “Мова і українознавчий світогляд”.....315

Сценарій презентації навчальних посібників “Українознавство” (V–IX кл.) і посібників для виховної роботи (VIII–XI кл.).....316

Андреева К. Цикл турнірів честі “Зірка Пересвіту”...322

Вшанування пам’яті жертв голодомору в Нью-Йорку 17–27 листопада 2007 року.....324

Кононенко П. Поезії.....326

Не стало Анатолія Погрібного.....329

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Повідомляємо Вам, що виданню “Українознавство” присвоєно передплатний індекс 91509.

Журнал включено до “Каталогу видань України” на 2008 рік. Передплата на видання прийматиметься з вересня 2007 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА**

Українознавство

**Номер 4
2007**

**науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал**

**Комп'ютерний набір
відділ науково-технічної інформації під керівництвом *Мельниченко О.А.*
Художнє оформлення – *Мулява Я.В.*
Наукова редакція – *Придатко Т.О.*
Літературна редакція – *Науменко Л.Г., Марковська А.В.*
Коректура – *Ткаченко Л.І.*
Комп'ютерна верстка – *Юрчук Л.О.*
Фото – *Сіренко Ю.П.***

За редакцією Петра Кононенка

**Підписано до друку 18.06.2007 . Формат 60x84/8
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура pragmatika.
Ум. друк. арк.47,0 Обл.-вид. арк.45,5
Тираж 300 прим. Зам. № 215/147**

**Українське агентство інформації та друку “Рада”
03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3
тел. 273-67-94**

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 210 від 06.10.2000 р.

Віддруковано в Українському агентстві інформації та друку “Рада”